

Tom și Lila Note didactice

Să-ți spun un secret despre mediul înconjurător

Somonul din izvorul roșu

Frumoase rândunici!

Arșița

Împreună!

Insula Albastră

Un cadou pentru Timmy

Străduța Floricai

Speranța poporului Kayako

Benny este un campion!

COMISIA
EUROPEANĂ

mediu

Să-ți spun un secret despre mediul înconjurător

Înainte de lectură

Pe copertă vedem două medii diferite: unul este rural, iar celălalt, industrial. De unde putem vedea diferența? Fabricile produc mult fum. Gândiți-vă ce probleme ar putea avea mediul din această cauză.

Teme de discuție

- Recapitulați cele 3 secrete pe care le află Tom și Lila de la paznicul gropii de gunoi. Gândindu-ne la fiecare secret pe rând, copiilor le vin idei despre cum s-ar putea evita îmbolnăvirea și mai gravă a Pământului?
- De obicei, secretele trebuie păstrate, nu spuse mai departe. De ce vrea omul de la groapa de gunoi ca Tom și Lila să spună secretele lui și altora?
- Copiii consideră și ei că folosim și aruncăm prea multe lucruri? Oare ar putea ei să renunțe la unele lucruri pe care le au? Ce diferențe există între ce au ei și ce au unii copii din alte părți ale lumii?
- Să privim prognoza meteo pentru azi. Oare va fi la fel și mâine? Dar peste o lună? Ajutați-i pe copii să înțeleagă că schimbările climatice se măsoară căutând asemănările din perioade îndelungate, nu de la o zi la alta.

Activități de continuare

- Măsurați temperatura și precipitațiile și înregistrați alte fenomene meteo folosind simboluri meteo. Vremea a fost așa cum ne-am așteptat săptămâna aceasta? Au existat diferențe mari? Întrebați câteva rude și prieteni mai în vârstă cum era vremea când erau mai tineri (clima recentă). Aflați cum măsoară oamenii de știință schimbările ciclurilor meteorologice.
- Dacă am folosi cu toții mai puțină energie, emisiile de carbon s-ar reduce. Desenați un afiș pentru a arăta un mod în care am putea reduce consumul de energie – de exemplu, să mergem cu bicicleta în locul mașinii, să ne îmbrăcăm mai gros în loc să mărim temperatura caloriferului.
- Priviți câteva știri despre unele efecte ale schimbărilor climatice, cum ar fi secete, inundații, topirea ghețarilor și efectul asupra urșilor polari. Scrieți o știre în care să citați opinia unui expert cu privire la dezastru.
- Faceți ceva pozitiv! Adunați cărți, jucării sau haine vechi și organizați o vânzare ca să strângeți bani pentru o organizație caritabilă la alegere.
- Împreună cu un coleg sau o colegă, dați definițiile câtorva cuvinte care au legătură cu schimbările climatice și cu energia regenerabilă și alcătuiți un glosar care să poată fi folosit împreună cu alte cărți din această serie.

Rezumat

Această carte prezintă anumite probleme ale mediului înconjurător care vor fi privite mai pe larg în celelalte cărți din seria Tom și Lila. Vulpea Lila descoperă un băiețel ascuns într-un dulap din groapa de gunoi. Părinții băiețelului aruncaseră dulapul fără să știe că el adormise înăuntru! Numele său este Tom, iar cei doi se împrietenesc imediat. Paznicul gropii de gunoi îi găsește acolo; el este foarte îngrijorat din cauza că oamenii aruncă atâtea lucruri și din cauza altor pericole care amenință mediul.

În timp ce așteaptă cu toții să sosească părinții lui Tom, omul le spune celor doi prieteni 3 secrete foarte importante – pe care însă trebuie să le afle toată lumea ca să putem salva la timp Pământul.

Cuvinte-cheie

mediu înconjurător
schimbări climatice
reciclare
gaze cu efect de seră
strat de ozon
emisii de carbon
consum de energie

Somonul din izvorul roșu

Înainte de lectură

Un izvor este o sursă de apă din care se formează un râu. Ce alte surse de apă mai pot numi copiii? Peștele de pe copertă este un somon, dar ce fel de pasăre apare în ilustrație? Discutați despre ce mănâncă bătlanii în realitate.

Copiii știu dacă somonul poate să sară din apă și de ce ar putea fi nevoie să facă acest lucru?

Teme de discuție

- De ce se chinuie somonul să supraviețuiască? Gândiți-vă cum respiră peștii și de ce este important ca apa râului să fie curată. Pot copiii să dea exemple de posibile cauze ale poluării apei? Ce cred copiii că s-ar putea face pentru a proteja unele specii oceanice amenințate? Ce alte pericole există? (Observați plasa de pescuit încălțată, pungile de plastic, poluarea, scurgerile de petrol.)
- Deși apa acoperă două treimi din planetă, nu toată lumea are suficientă apă de băut sau pentru spălat. Ajutați copiii să înțeleagă că, la fel ca bătrânică din poveste, nu toată lumea are apă curată de la robinet. Discutați cum ar fi să îți fie sete multă vreme.
- Gândiți-vă la toate modurile în care folosim apa acasă, la școală și pentru distracție. Imaginați-vă ce schimbări ați putea face dacă ar trebui să cărați toată apa cu găleata!
- Ce idei le vin copiilor pentru economisirea apei acasă și la școală? Faceți o listă cu toate modalitățile diferite și încercați să decideți care sunt cele mai importante.
- Există în apropiere râuri pe care să le poată vizita copiii? Există locuri curate cu mulți pești sau au observat ei semne de poluare, cum ar fi prezența gunoaielor sau aspectul uleios al apei?

Activități de continuare

- Încercați să calculați câtă apă folosiți într-o zi. De exemplu, pentru a trage apa la toaletă se folosesc aproximativ 7 litri de apă. Câtă apă folosește fiecare copil sau întreaga clasă pentru toaletă pe parcursul unei zile? Un bun exercițiu pentru tabla înmulțirii cu 7!
- Există numeroase cauze ale poluării apei: deșeurile industriale, pesticidele, detergenții folosiți în gospodărie, scurgerile de substanțe chimice și de petrol. Toate acestea pot ajunge în râuri și în mări. Încercați să turnați puțin ulei de motor în niște apă și observați ce se întâmplă. Faceți experimente de curățare a apei filtrând-o, apoi folosind vată, prosoape de hârtie etc. Ce se întâmplă când adăugați detergent?
- Scrieți o poezie despre apă sub forma unei picături sau a unui râu șerpuitor.
- Urmăriți câteva materiale video din țări care se confruntă cu o criză a apei. Faceți desene în care să comparați modul în care folosesc acele familii apa cu modul în care o folosiți voi.
- Aflați despre ciclul de viață al unui somon și cum încearcă el să înoate și să sară împotriva curentului pentru a depune icre. Este o imagine uimitoare!

Rezumat

Vulpea Lila încearcă să se adăpostească de o furtună, când aude un bătlan strigând după ajutor pentru că în râu se află un somon pe moarte. Tom, prietenul Lilei, se gândește că râul este otrăvit, așa că pune somonul într-o găleată. Până la urmă sosesc câțiva oameni ca să rezolve problema poluării râului și să salveze somonul. La final, Tom se gândește cât e de prețioasă apa curată.

Cuvinte-cheie

izvor
sursă
poluare
toxic
criză de apă
economisire
pesticide
icre

Frumoase rândunici!

Înainte de lectură

Rândunicile sunt păsări deosebite. Cum le putem recunoaște? Au văzut copiii vreodată rândunici? De ce s-ar putea spune că sunt frumoase? Poate că unii copii știu deja că rândunicile ne vizitează numai vara. Unde cred copiii că merg ele în lunile de iarnă?

Teme de discuție

- Ce știu ei despre migrație? Toate păsările migrează? Mai există și alte animale migratoare?
- Ajutați copiii să înțeleagă că rândunicile au un motiv pentru care migrează (clima cu temperaturi mai scăzute, disponibilitatea mâncării și găsirea unui loc sigur pentru înmulțire). Ele trebuie să migreze pentru a supraviețui.
- Rândunicile au ajuns cu întârziere în orașul Merlin. Când sosesc și pleacă ele în mod normal?
- Enumerați câteva dintre cauzele evidențiate în poveste pentru dispariția insectelor și a zonelor umede (stropitul plantelor agricole, construcția de case, autostrăzile și noile terenuri de joacă).
- La finalul povestirii, omul din balon ne spune că rândunicile sunt importante. Cereți-le copiilor să se gândească dacă este adevărat și din ce motiv. Dacă sunt de acord, ce idei le vin pentru a ajuta păsările?
- Există în clasă copii care provin din familii de imigranți? De ce au fost nevoite familiile lor să se mute într-o altă țară? Au întâmpinat vreo dificultate în călătoria lor?

Activități de continuare

- Aflați unde și când migrează rândunicile. Dar alte specii de păsări? Cât de departe și în ce direcție călătoresc ele? Nu toate speciile vin în România vara; unele sunt vizitatori de iarnă. Trasați rutele și direcția lor de zbor pe o hartă a lumii, având grijă să fie cât mai mică distanța de zbor pe deasupra mării.
- Rândunicilor le era foarte foame pentru că nu găseau destule insecte. Unele păsări fac eforturi pentru a supraviețui iernilor noastre reci. Faceți un dozator de hrană dintr-un flacon de plastic reciclat sau pregătiți o turtă pentru păsări folosind semințe și grăsimi.
- Analizați și alte animale care migrează, cum ar fi gnuul, fluturele-monarh sau unele specii de balene. Jucați o scenetă în care să înfățișați migrația lor și pericolele pe care le întâlnesc pe drum. Poate că va trebui să folosiți marionete și un povestitor.
- Vizitați o rezervație naturală locală pentru a observa și a descoperi mai multe despre diferite specii de păsări și habitatul lor. Expuneți pe perete sau adunați într-un album informații despre păsările din zona în care locuiți.
- Agricultorii folosesc din ce în ce mai mult metode de lucru ecologice pentru a proteja habitatele importante, cum ar fi gardurile vii. Scrieți o scrisoare pentru a întreba un agricultor local ce măsuri ia și dacă observă vreun rezultat încurajator sau, mai bine, interesați-vă dacă poate veni la școală pentru a le vorbi elevilor despre contribuția sa.

Rezumat

Rândunicile sunt pe punctul de a părăsi deșertul fierbinte și a-și începe călătoria de vară spre nord. Între timp, Tom este îngrijorat că e deja primăvară, dar încă nu a sosit nicio rândunică. Apare apoi un balon cu aer cald. Omul din balon a luat cu el 5 rândunici extenuate. Acestea, ne spune omul, nu au găsit insecte de mâncat sau suficientă apă de băut. Lila vine în ajutor și le hrănește, dar toată lumea este îngrijorată în continuare că situația se înrăutățește pentru bietele rândunici!

Cuvinte-cheie

migrație
deșert
navigație
specie
supraviețuire
gard viu
zonă umedă

Arșița

Înainte de lectură

Ținând cont de titlu și de ilustrația de pe copertă, discutați despre ce va fi vorba în poveste. Știu copiii să explice cum izbucnesc incendiile pe timp de arșiță?

Tom visează sau are un coșmar? Au observat casca de pe stâlpul patului lui Tom?

Teme de discuție

- Povestea explică unele dintre cauzele schimbărilor climatice și consecințele acumulării gazelor cu efect de seră. Copiii vor discuta în perechi despre unele dintre lucrurile învățate din poveste, iar apoi vor reveni la discuțiile cu întreaga clasă.
- Comandantul pompierilor îi spune lui Tom că trebuie să ne asumăm cu toții partea noastră de răspundere pentru aceste probleme. Cum putem face acest lucru? Ce sugestii au reținut copiii din poveste? Mai pot da și alte exemple despre cum putem ajuta?
- Discutați ce înseamnă energia regenerabilă și de unde ar putea proveni această energie.
- Ce experiențe legate de foc au trăit copiii? Discutați câteva pericole și asigurați-vă că știu să ia măsurile de siguranță. Poate fi o ocazie bună de a recapitula procedura de evacuare a școlii în caz de incendiu!
- Primarul dorește să le ofere medalii pompierilor pentru actul lor de curaj. De ce refuză aceștia? Care sunt eroii copiilor? Sunt ei eroii „reali” sau nu?

Activități de continuare

- Începeți prin a trece în revistă ce știți despre schimbările climatice și gândiți-vă ce v-ar plăcea să aflați.
- Investigați consecințele schimbărilor climatice în România și în lume. Citiți relatări ale unor experiențe personale legate de inundații, secete, incendii în natură, furtuni etc. Scrieți o poveste pornind de la o calamitate.
- Filmați un reportaj de știri sau scrieți un articol de ziar despre incendiul de lângă orașul Merlin. Precizați opinia științifică a experților cu privire la cauza probabilă.
- Efectuați un experiment pentru a demonstra efectul acumulării de gaze cu efect de seră. Într-o zi însorită, puneți afară 2 termometre, unul sub un borcan de sticlă. Ce se întâmplă și de ce?
- Faceți un studiu la școală sau acasă pentru a vedea câtă energie se risipește. Sunt stinse luminile și oprite computerele? Ferestrele au geam dublu și sunt izolate împotriva curentului? Se poate regla încălzirea? Oamenii reciclează și refolosesc obiectele? Concepeți un plan de acțiune.
- Scrieți cum va fi vremea în diferite părți ale lumii peste 50 de ani.
- Aflați câte ceva despre diferitele tipuri de energie regenerabilă, cum ar fi energia eoliană, energia solară și hidroenergia. Știți să faceți o machetă de moară de vânt care să se învârtă când suflă vântul?

Rezumat

E arșiță în orașul Merlin, iar la știri se emit avertismente cu privire la pericolul izbucnirii unor incendii în păduri. Detașamentul de pompieri este chemat să stingă un incendiu de proporții. Pompierii nu au suficientă apă, așa că Tom îi conduce spre un izvor secret. Puii Lilei sunt blocați în pădure, dar un pompier curajos îi salvează. Totul este în regulă – sau nu? Tom află ce pericole ne amenință din cauza schimbărilor climatice și a gazelor cu efect de seră și cum ne putem uni forțele pentru a schimba lucrurile în bine.

Cuvinte-cheie

gaze cu efect de seră
schimbări climatice
energie regenerabilă
combustibili fosili
emisii

Împreună!

Înainte de lectură

Priviți coperta și discutați ce animale se pot observa. Priviți natura înconjurătoare și întrebați copiii ce alte animale sălbatice s-ar putea aștepta să găsească. Introduceți termenii de habitat și biodiversitate.

Teme de discuție

- Atrageți atenția copiilor asupra conflictului dintre viziunea Bătrânului Basil asupra digului castorilor și viziunea lui Tom. Cine are dreptate?
- Tom, Lila și Bătrânul Basil descoperă câțiva lilieci care trăiesc într-o peșteră. Lilieci sunt animale nocturne. Ce înseamnă acest lucru? Mai știu copiii și alte animale de noapte?
- Primarul explică scopul siturilor Natura 2000. Căutați pe internet mai multe informații despre acest program și aflați dacă există situri în zona în care vă aflați.
- Ce știu copiii despre viața albinelor și despre cum se face mierea? Este acesta singurul motiv pentru care este important să protejăm albinele?
- Discutați conținutul casetelor și modalitățile în care ar fi ajutată fauna. Ce altceva am mai putea face pentru a proteja animalele pe cale de dispariție și habitatele?

Activități de continuare

- Organizați o vizită la un sit Natura 2000 din zonă sau într-o altă rezervație naturală din apropiere și aflați despre fauna locală și habitatele acesteia. Dacă nu este posibil acest lucru, invitați la școală o organizație locală care se ocupă de faună.
- Faceți un studiu în incinta școlii. Ați putea să adunați date despre plantele și animalele pe care le descoperiți, observând locul în care se află și condițiile de habitat de care beneficiază.
- Faceți un album zig-zag în care să înregistrați ciclul de viață al unei broaște, de la stadiul de ou la mormoloc și apoi la broască adultă.
- Mergeți la iaz! Desenați cu atenție animalele și plantele, pentru a le identifica mai târziu.
Aveți grijă să reasezați toate animalele în habitatul lor natural.
- Adunați date și creați-vă propriul centru de informații despre fauna din zona în care locuiți. Încercați să includeți informații despre locul în care trăiesc animalele și insectele, cu ce se hrănesc ele, precum și imagini și diagrame pentru a ajuta oamenii să le identifice. Nu uitați să informați oamenii despre eventualele amenințări cu care se confruntă habitatele diferitelor specii.
- Aflați mai multe despre unul dintre animalele din poveste și despre pericolele cu care se confruntă, cum ar fi construcția de drumuri și de clădiri, poluarea și pesticidele. Scrieți o poveste de aventuri pe baza unui efort de supraviețuire.
- Aflați istoria Podului Londrei. Aflați despre diferite tipuri de poduri din întreaga lume și cum sunt ele construite. Încercați să construiți un pod din paie flexibile. Testați la ce greutate rezistă.

Rezumat

Tom și Lila îl găsesc pe Bătrânul Basil, apicultorul, dărâmand un dig construit de castori, care blochează râul.

Tom îl convinge pe Basil să îi însoțească într-o drumeție de explorare a faunei din vale. Pe lângă faună, ei găsesc în drumul lor și niște cutii de lemn misterioase. Unul dintre mistere este rezolvat când Primarul le arată ce conțin cutiile. Lila rezolvă și ea un alt mister, descoperind cine venise pe urmele lor!

Cuvinte-cheie

habitat
colonie
nocturn
biodiversitate
vale
salamandă
pe cale de dispariție
Natura 2000

Insula Albastră

Înainte de lectură

Arătați-le copiilor coperta și întrebați-i dacă au auzit de Insula Albastră. Cred ei că există în realitate locul acela? Unde cred că ar putea fi?

Cunosc copiii animalele marine de pe copertă?

Discutați ce alte vietăți ar putea vedea scafandrul. Atrageți-le atenția asupra siglei de mediu. Oare de ce vedem o țestoasă și un coral în imagine?

Explicați de ce trebuie să avem grijă de mediul subacvatic și aflați ce știu deja copiii despre pericolele care amenință acest mediu (de exemplu, pescuitul excesiv, gunoaiile deversate în mare, exploatarea comercială, poluarea cu substanțe chimice, medicamente și solvenți).

Teme de discuție

- Lenny și paznicul de coastă erau foarte supărați din cauza hoților de corali. De ce? Discutați impactul pe care l-ar putea avea aceștia asupra mediului subacvatic. Ce aflăm despre motivul pentru care scafandrii fură corali și țestoasele? Fie profesorul, fie un copil din clasă ar putea juca rolul unuia dintre hoți și ar putea încerca să își justifice acțiunile!
- Ce cred copiii că s-ar putea face pentru a proteja unele specii oceanice amenințate? Ce alte pericole există? (Observați plasa de pescuit încălțită de la pagina 2, pungile de plastic, poluarea, scurgerile de petrol.)
- În ce părți ale lumii găsim recife de corali și țestoase? De ce condiții au acestea nevoie pentru a supraviețui?

Activități de continuare

- La întoarcere, Tom a fost primit ca un erou. Jucați rolul unui reporter de la ziarul local și scrieți un articol despre arestare. Vă puteți gândi la un titlu atractiv? De exemplu, ați putea cita câteva cuvinte ale celor implicați.
- Imaginați-vă că țestoasele le-ar putea mulțumi lui Tom și Lilei pentru că le-au salvat. Scrieți dialogul dintre ei sau filmați un scurt material video din perspectiva țestoaselor.
- Folosind calculatorul și alte surse de informare, aflați câte ceva despre corali sau țestoase și folosiți informațiile pentru a crea o fișă de informații, o broșură de ecoturism sau un afiș.
- Aflați ce înseamnă CITES. Ce reguli ați stabili pentru a proteja mărilor? Scrieți propria voastră cartă.
- Ce eforturi se fac pentru a proteja și a conserva corali și țestoasele? Aflați informații despre monitorizarea țestoaselor și trasați, pe o hartă a lumii, călătoria acestora de pe plajă până la recif.
- Gândiți-vă ce presupune un an din viața unei țestoase marine. Lucrați pe grupe pentru a crea o reprezentare murală la scară mare a ciclului de viață al unei țestoase.
- Creați o dioramă a oceanului, indicând mediul ideal pentru reciful de corali și pentru țestoase. Folosiți o cutie de pantofi și un fir invizibil pentru a atârna pești și alte vietăți marine, creând un efect tridimensional.

Rezumat

În Insula Albastră îi întâlnim pe Tom și pe vulpea Lila și îi însoțim în aventurile lor interesante, în care descoperă importanța protejării lumii subacvatice.

Cuvinte-cheie

mediu înconjurător
poluare
protejare
amenințat
supraviețuire
cartă
conservare

Un cadou pentru Timmy

Înainte de lectură

Privind coperta, ce cadou cred copiii că primește Timmy?

Cam câți ani are Timmy? Își amintesc ei cum erau și ce jucării aveau la acea vârstă?

Teme de discuție

- Care sunt jucăriile preferate ale copiilor? Ce jucării au care funcționează cu baterii și care sunt avantajele sau dezavantajele acestora?
Întrebați-i ce alte surse de putere cred că s-ar putea folosi pentru jucării.
- Tom vrea să îi cumpere lui Timmy „cel mai bun cadou din lume”. Ce ar alege copiii? Ar fi oare cel mai bun cadou din lume, dacă ne gândim la consecințele asupra mediului înconjurător?
- Înțeleg copiii de ce o irită atât de tare pe Lila ambalajul cășelului de jucărie? Se gândesc ei vreodată la această problemă?
- Cereți-le copiilor să povestească dacă au confecționat vreodată lucruri din materiale vechi sau naturale găsite de ei. Cred ei că, până la urmă, a fost bună decizia lui Tom de a construi un cadou?
Numărați câți oameni a bucurat cadoul pe parcursul povestirii.
- La sfârșit, Tom descoperă o comoară neprețuită: prietenia. Discutați ce înseamnă „neprețuit” și ce alte lucruri ar include copiii în această categorie.

Activități de continuare

- Mai întâi, priviți câteva dintre jucăriile voastre preferate. De ce sunt ele deosebite? Faceți un tabel pentru a arăta care dintre ele au baterii, în ce alte feluri s-ar putea mișca, din ce materiale sunt făcute și pentru ce grupă de vârstă ar fi ideale.
- Bateriile stochează energie electrică. Aflați cum le puteți folosi și elimina în siguranță.
- Trenul lui Timmy era o jucărie care se trage cu o sfoară. Priviți cum se învârt roțile în jurul unei osii. Încercați să construiți singuri un vehicul de jucărie. Încercați să refolosiți materiale, dacă se poate.
- Investigați alte forțe decât bateriile care pot propulsa jucăriile (de exemplu, mecanismul cu cheie, trasul și împinsul, vântul, mecanismul cu arc). Veți găsi o mulțime de idei pe internet.
- Întrebați-vă părinții și bunicii cu ce jucării se jucau și vedeți dacă puteți aduna câteva exemple. Puteți reprezenta pe o axă a timpului jucăriile din trecut până în prezent? Ați putea și să organizați o expoziție, asemenea Primarului din poveste.
- Gândiți-vă ce tipuri de jucării sunt bune sau rele pentru mediul înconjurător. Reciclarea jucăriilor este o modalitate de a ajuta. Ce-ar fi să organizați o vânzare sau să adunați jucării vechi pentru a le dona unei organizații caritabile pentru copii, unui grup de joacă local sau unui cămin?

Rezumat

Micuțul Timmy, vecinul lui Tom, a înghițit o baterie de la una dintre jucăriile sale. Tom este foarte îngrijorat și dorește să îi cumpere cel mai bun cadou din lume. Când alege însă un cășel din plastic care latră, Lila vine cu alte idei! Ea îi reamintește de unele probleme pe care cumpărarea de jucării noi le poate cauza. Tom decide că ar fi mai bine să îi construiască lui Timmy un trenuleț din lemn și se pare că toți ceilalți sunt de aceeași părere!

Cuvinte-cheie

ambalaj
baterie
ecologic
biodegradabil
expoziție

Străduța Floricăi

Înainte de lectură

Întrebați-i pe copii cum cred că ar putea arăta Străduța Floricăi. După nume, pare plăcut să locuiești acolo? Ce ar putea face ca un loc să fie neplăcut?

Teme de discuție

- Florica nu este obișnuită cu zgomotul traficului și gazele de eșapament, nici cu traversarea drumurilor aglomerate. Cereți-le copiilor să își amintească unii altora despre siguranța rutieră. În opinia lor, care grupă de vârstă este cea mai expusă riscurilor pe șosea? Ar putea fi surprinși să afle că nu doar copiii mici trebuie să aibă mai multă grijă.
- Ar ști ei ce să facă dacă un prieten de-al lor ar fi lovit de o mașină? Tom a procedat corect pentru a opri sângerarea Floricăi? Când și cum ați chema o ambulanță?
- Domnul Dixon, polițistul, le spune șoferilor că ambalarea motorului produce poluare, ceea ce face ca planeta să se încălzească. De ce? Știu ei ceva despre încălzirea globală (schimbările climatice)?
- Lucia decide să meargă pe jos la lecția de muzică pentru că ar ajunge mai repede și ar fi mai bine pentru mediul înconjurător. Consideră copiii că ar fi mai bine să folosim mai puțin mașinile? Se pot gândi ei la alte modalități de a reduce poluarea cauzată de gazele de eșapament?
- Gândiți-vă unde există în apropiere zone pietonale sau piste pentru biciclete. Ce mijloace de transport în comun sunt disponibile la nivel local?
- Câți dintre copii au biciclete și câți vin cu bicicleta la școală? Să sperăm că toți poartă cască. Trebuie să luăm în calcul și alte aspecte legate de siguranță?
- Aflați ce gaze cauzează poluare (monoxid de carbon, oxid de azot, hidrocarburi etc.) și dacă ele provin numai din trafic.

Activități de continuare

- Efectuați un studiu pentru a vedea cum vin la școală elevii din clasa voastră. Folosiți un pachet de gestionare a datelor pentru a prezenta informațiile. De asemenea, ați putea observa traficul de pe o anumită stradă într-o perioadă scurtă de timp (notând ce tipuri de vehicule trec și câți ocupanți se află în ele). Încercați să repetați observarea într-un alt moment al zilei pentru a compara constatările.
- Florica a decis să meargă acasă cu un velier. A fost o alegere mai bună decât să zboare cu avionul? Concepeți un pliant sau un afiș pentru a recomanda mijlocul de transport pe care l-ați alege voi.
- Priviți câteva imagini sau filme pe internet care înfățișează traficul în orașe mari din India sau China. Aflați ce se face în Amsterdam (Olanda) pentru rezolvarea problemei.
- Faceți o înregistrare video sau o scurtă piesă de teatru pe care să o jucați împreună pentru a informa și alți copii despre pericolele rutiere și despre cum pot fi în siguranță pe șosea sau când merg cu bicicleta.
- Poluarea aerului nu este o problemă recentă. Cercetați cum a provocat revoluția industrială smog în Londra cu aproximativ 200 de ani în urmă.

Rezumat

Florica vine în vizită la Tom în orașul Merlin. Primele sale impresii nu sunt prea bune! Tocmai când se plânge de zgomotul și gazele de eșapament de pe Strada Grijiilor, un șofer grăbit o lovește cu mașina. Când lucrurile se mai liniștesc, Tom îl convinge pe Primar că trebuie rezolvată problema traficului. Acesta desemnează Strada Grijiilor ca zonă pietonală și îi schimbă numele în Străduța Floricăi, în cinstea prietenei lui Tom.

Cuvinte-cheie

poluare
încălzire globală
schimbări climatice
pieton

Speranța poporului Kayako

Înainte de lectură

Priviți coperta și întrebați copiii unde cred ei că are loc acțiunea povestirii. Ce indicii avem? Priviți peisajul din jur și îmbrăcămintea bărbatului. Cine cred ei că ar putea fi poporul Kayako? De ce cred ei că este atât de îngrijorată Fleur?

Teme de discuție

- Ce știi ei despre pădurile tropicale? Pădurea din poveste este una tropicală. Discutați unde cred copiii că se află pădurile tropicale și cum ar putea fi clima acolo.
- În poveste, oamenii au defrișat terenul pe care se afla satul poporului Kayako. De ce? Introduceți termenul de despădurire și discutați cum se simt oamenii care locuiau acolo.
- Naori vorbește despre „tărâmul strămoșilor mei”. Înțeleg copiii ce înseamnă aceasta? Câte triburi cred ei că mai locuiesc încă în pădurile tropicale și cum ar putea fi viețile acestora?
- Asigurați-vă că elevii înțeleg importanța copacilor pentru umanitate. Căutați explicația lui Tom de la pagina 9. Conservarea pădurii tropicale ajută la protejarea împotriva schimbărilor climatice și păstrează, de asemenea, biodiversitatea pantelor și a animalelor. Înțeleg copiii ciclul despre care vorbește Naori la pagina 14?
- Numărați și enumerați diferitele animale care apar în poveste.
- Tom își prezintă scuzele în fața poporului Kayako. Care este motivul? Ce propune el să facem pentru a conserva pădurea tropicală? Au copiii și alte idei?
- Discutați de ce este atât de impresionat Tom de cadoul primit de la poporul Kayako. Este ceva de valoare? Cereți-le elevilor să se gândească cum ar întâmpina pe cineva în țara lor și ce le-ar oferi vizitatorilor.

Activități de continuare

- Dacă se poate, vizitați o pădure locală și observați speciile și formele copacilor de acolo. Când reveniți în clasă, enumerați observațiile și comparați-le cu filme de pe internet în care se prezintă pădurea tropicală. Care sunt diferitele straturi care compun pădurea tropicală?
- Folosind cărți sau internetul (încercați Google Earth), aflați unde se află pădurile tropicale și de ce bazinul Amazonului este cea mai mare. Localizați-le pe o hartă a lumii, arătând ce țări au zone semnificative acoperite de păduri tropicale. Harta realizată ar putea apărea în centrul unui stand cu informații despre floră și faună.
- Mai mult de jumătate dintre speciile de animale trăiesc în regiunile cu păduri tropicale din lume. Puteți completa în clasă un Alfabet al pădurii tropicale? Faceți cartonașe cu imagini pentru fiecare animal, oferind informații despre aspectul și obiceiurile acestuia.
- După cum ne-a reamintit Fleur, numeroase medicamente provin din pădurea tropicală. Tot de acolo provin numeroase alimente, cum ar fi cafeaua, ciocolata și fructele exotice. Investigați și realizați o diagramă a procesului de producție a cafelei sau a ciocolatei, de la plantă până la produs.

Rezumat

Tom, Lila și prietena lor, Fleur, pleacă într-o călătorie spre pădurea tropicală, pentru a-i vizita pe verii lui Fleur din tribul Kayako. Îi așteaptă însă un șoc: satul lor a dispărut! Prietenii află despre distrugerea pădurii tropicale, dar descoperă și frumusețea acesteia și învață de ce este ea importantă pentru Pământ.

Cuvinte-cheie

tropical
despădurire
coronament
biodiversitate
durabil
indigen
Amazon
strămoși

Benny este un campion!

Înainte de lectură

Cereți-le copiilor să se gândească la titlu. Oare de ce este Benny un campion? (Comparați ideile la sfârșitul povestirii.) Copiii consideră că bicicletele sunt bune sau dăunătoare pentru mediul înconjurător? Câți dintre ei merg cu bicicleta?

Teme de discuție

- La începutul discuției, Raoul este trist, dar la sfârșit este foarte fericit. De ce? Ce lecții importante au învățat prietenii de la el? Discutați de ce era necesar să repari lucrurile „pe vremuri”.
- Priviți rolul Lilei în poveste. Cum a comunicat ea? Numărați diferitele modalități.
- Tatăl lui Benny spune că trebuie să cumperi lucruri noi. De ce crede el așa? Copiii sunt de acord cu el? Se gândesc ei vreodată ce se va întâmpla cu lucrurile vechi atunci când ei cumpără altele noi?
- Știe cineva unde se află centrul local de reciclare? Există și alte locuri în zonă unde se poate face reciclare?
- La pagina 14, domnișoara Pipette se uită la o bicicletă veche incompletă. Ce piese apar în imagine și ce piese lipsesc pentru ca bicicleta să fie utilizabilă din nou?
- Raoul le spune copiilor că lucrurile noi consumă resursele Pământului. Cum ajută reciclarea la îngrijirea planetei? Enumerați argumentele pro și contra (nu uitați că este mai ieftin să repari și să refolosești!).
- Cum se simțea Benny la finalul povestirii? A obținut el ce dorea și a fost mai fericit decât dacă ar fi cumpărat o bicicletă nouă?

Activități de continuare

- Aflați ce înseamnă cei 3 R (reducere, refolosire, reciclare). Creați o pagină web sau un afiș pentru a promova mesajul celor 3 R sau pentru a încuraja oamenii să cumpere bunuri reciclate.
- Organizați o vizită cu clasa la un centru local de reciclare sau invitați pe cineva să prezinte ce lucruri pot fi reciclate și cum. Jucați într-o scenetă procesul de reciclare pentru un tip de material (plastic, hârtie, metal, sticlă), demonstrând fiecare etapă de la coșul de gunoi până la produsul nou.
- Folosind deșeurile de reciclat, creați personaje care să spună o poveste despre cum s-ar putea reduce sau recicla deșeurile. Unul dintre personaje ar putea fi cineva care nu crede în reciclare. Ați putea adăuga niște muzică de fundal creând o „orchestră a deșeurilor”! Construiți instrumente din sticle vechi, cratițe, benzi elastice întinse peste cutii etc.
- Ce se întâmplă cu alimentele care se aruncă la școală? Dar acasă? Cum se face compostul și ce lucruri se descompun? Faceți experimente cu diferite materiale de deșeurii pentru a vedea în cât timp se descompun. Ce-ar fi să faceți chiar voi compost?
- Desenați și etichetați o diagramă a unei biciclete. Priviți cu atenție componentele active. Aflați despre întreținerea bicicletelor și siguranța în ciclism.

Rezumat

Benny, vărul lui Tom, este plin de entuziasm pentru că urmează să își cumpere o bicicletă nouă.

Dar Lila are alte idei! Ea îi duce pe Tom și Benny să adune toate bicicletele care zac aruncate prin orașul Merlin, iar Raoul, un fost campion la ciclism, este încântat să le arate cum pot fi ele refolosite.

Cuvinte-cheie

reducere
refolosire
reciclare
compost
descompunere
diagramă